

WYBRANE INTERPRETACJE ZUS I NFZ Z ZAKRESU OBOWIĄZKU PODLEGANIA UBEZPIECZENIOM

I. WSTĘP.....str. 3

II. WYBRANE INTERPRETACJE ZUS I NFZstr. 3

1. Składki ZUS od wynagrodzenia członka zarządu powołanego do pełnienia tej funkcji str. 3
2. Ubezpieczenia społeczne wspólników spółki jawnej..... str. 4
3. Warunki umożliwiające zwolnienie przedsiębiorcy z obowiązku ubezpieczeń społecznych – tzw. ulga na start..... str. 6
4. Ubezpieczenie pracownika wykonującego pracę w Polsce i na terytorium Republiki Białorusi..... str. 7
5. Zbieg tytułów do ubezpieczeń z pozarolniczej działalności i umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy str. 9
6. Podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu w razie prowadzenia działalności niepodlegającej wpisowi do CEIDG str. 10
7. Obowiązek ubezpieczeń w ZUS w przypadku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie pobierania świadczenia rodzicielskiego ...str. 12
8. Pełnienie funkcji prokurenta na podstawie powołania uchwałą zarządu spółki a składki ZUS str. 13
9. Czy prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i świadczenie w ramach tej działalności usługi zarządzania przedsiębiorstwem rodzi obowiązek ubezpieczeń w ZUS? str. 15
 - 9.1. Obowiązek ubezpieczeń społecznych..... str. 15
 - 9.2. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego str. 17
10. Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w razie wykonywania samodzielnej umowy o dzieło..... str. 18
11. Czy pobieranie przez pracownika stypendium finansowanego przez podmiot kierujący na staż stanowi tytuł do ubezpieczeń społecznych? str. 20
12. Stypendium za wyniki w nauce nie stanowi tytułu do ubezpieczeń w ZUS ... str. 22

13. Umowa zlecenia ze studentem w wieku do ukończenia 26 lat bez składek ZUS	str. 23
14. Umowa o praktykę absolwencką nie rodzi obowiązku ubezpieczeń społecznych	str. 25
15. Ubezpieczenia współmałżonka z umowy zlecenia czy współpracy z przedsiębiorcą?	str. 25
16. Czy ubezpieczeniom społecznym podlega pracownik podmiotu zagranicznego oddelegowany do pracy na terenie Polski?	str. 27
17. Wynagrodzenie wypłacane menedżerowi na podstawie umowy o doradztwo powołanemu równolegle do zarządu spółki bez składek ZUS ..	str. 29
18. Składka na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku rozszerzenia prowadzonej działalności pozarolniczej	str. 30
19. Ubezpieczenia społeczne, gdy umowę o dzieło zawarł z własnym pracodawcą wykonuje pracownik na wychowawczym	str. 32
20. Czy zatrudnienie na umowę o pracę w Norwegii przy jednoczesnym prowadzeniu działalności w Polsce rodzi obowiązek ubezpieczeń w ZUS? ...	str. 33
20.1. Obowiązek ubezpieczeń społecznych	str. 33
20.2. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego	str. 35

Dla Prenumeratorów GOFINU !

Orzecznictwo dla firm

www.orzecznictwo.gofin.pl

W serwisie internetowym udostępniamy bazę orzeczeń wydawanych przez sądy i inne organy państwa. Naszą bazę orzecznictwa stale uzupełniamy i aktualizujemy. Wybrane wyroki zawierają również odnośniki do artykułów i porad, których treść zamieszczona została w naszych Czasopismach oraz dzienniku Gazeta Podatkowa.

Baza orzecznictwa dla firm jest zbudowana na potrzeby Głównych Księgowych oraz służb księgowych i kadrowych. Szybki dostęp do poszukiwanego wyroku uzyskasz za pomocą wyszukiwarki lub podziału tematycznego.

Baza zawiera ponad 15 220 orzeczeń !

Więcej informacji na temat pozostałych **POMOCNIKÓW Księgowego** na stronie www.pomocnikiksielowego.gofin.pl

I. WSTĘP

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.), dalej ustawa o sus. Natomiast kwestie ubezpieczenia zdrowotnego określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.), dalej ustawa zdrowotna.

W niniejszym dodatku przedstawiamy wybrane interpretacje ZUS i NFZ w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu w określonych sytuacjach.

II. WYBRANE INTERPRETACJE ZUS I NFZ

1. Składki ZUS od wynagrodzenia członka zarządu powołanego do pełnienia tej funkcji

Brak obowiązku podlegania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu wynagrodzenia wypłaconego członkowi zarządu spółki powołanego do pełnienia tej funkcji mocą uchwały zgromadzenia wspólników (por. interpretacja indywidualna ZUS z 10 lutego 2021 r., znak DI/100000/43/996/2020).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła spółka, która planuje ustalić wynagrodzenie za pełnienie funkcji członka zarządu na podstawie powołania w drodze uchwały zgromadzenia wspólników. Podstawą wynagrodzenia będzie sama uchwała wspólników bez zawierania odrębnej umowy o pracę lub umowy zlecenia.

Stanowisko wnioskodawcy:

W ocenie wnioskodawcy członkowie zarządu, w przypadku ustalenia ich wynagrodzenia na podstawie powołania w drodze uchwały zgromadzenia wspólników, nie będą podlegali ubezpieczeniom społecznym, a tym samym spółka nie będzie płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za członków zarządu powołanych do pełnienia tej funkcji.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe. Jak czytamy w interpretacji: „(...) Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym podlega osoba, która posiada określony tytuł do ubezpieczeń wskazany przez ustawodawcę. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym uregulowane zostały w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Dyspozycja treści art. 6 ust. 1 ww. ustawy, zawiera katalog podmiotów objętych obowiązkiem ubezpieczeń emerytalnego i rentowych. Wyliczenie zawarte we wskazanym przepisie jest wyczerpujące i ma charakter zamknięty.

Dodatkowo należy wskazać, iż w myśl art. 11 ust. 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby będące pracownikami, członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych, oraz osoby odbywające służbę zastępczą.

Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art. 201 § 4 Kodeksu spółek handlowych członek zarządu sp. z o.o. powoływany i odwoływany jest uchwałą wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Powołanie jest ogólnym terminem obejmującym każdą formę prowadzącą do nawiązania stosunku organizacyjnego. Następstwem nawiązania stosunku organizacyjnego może być nawiązanie stosunku obligacyjnego np. umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej.

O powyższym decydują strony umowy, poprzez złożenie oświadczeń woli o stosownej treści.

Pogląd, iż powołanie członka zarządu spółki kapitałowej nie zawsze oznacza nawiązanie stosunku pracy pomiędzy spółką a członkiem zarządu znajduje odzwierciedlenie w doktrynie i judykaturze (...). Częstokroć dochodzi do nawiązania stosunku wewnętrznego o charakterze organizacyjnym. Osoba powołana na członka zarządu, aby otrzymywać wynagrodzenie nie musi być zatrudniona jedynie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia czy innej umowy cywilnoprawnej, do której stosuje się przepisy o zleceniu.

Zatem, członek zarządu spółki powołany do pełnienia tej funkcji wyłącznie na podstawie uchwały właściwego organu spółki nie podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych i w konsekwencji brak jest obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu wynagrodzenia otrzymywanego przez członka zarządu za pełnioną funkcję. Taki bowiem tytuł nie został wymieniony w treści dyspozycji wyżej cytowanego art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz powiązanych art. 11 i 12 tej ustawy. Tym samym, wynagrodzenie wypłacone członkowi Zarządu, z tytułu pełnionej funkcji na podstawie samego powołania nie będzie podlegało obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe. (...).

Uwaga! Na dzień oddania dodatku do druku w Sejmie znajduje się ustawa o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw. Przewiduje ona wprowadzenie m.in. zmian w ustawie zdrowotnej. Jedną z nich dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego osób powołanych do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie. Regulacja ta ma obowiązywać od 1 stycznia 2022 r.

2. Ubezpieczenia społeczne wspólników spółki jawnej

Brak obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia wypłacanego wspólnikom spółki jawnej z tytułu prowadzenia spraw spółki i jej reprezentacji, na podstawie postanowień zawartych bezpośrednio w umowie spółki (por. interpretacja indywidualna ZUS z 19 lutego 2021 r., znak WPI/200000/43/86/2021).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła spółka, której wspólnicy w formie aktu notarialnego podjęli decyzję o przekształceniu ze spółki komandytowej w spółkę jawną. Wspólnicy spółki jawnej dla celów ubezpieczeń społecznych są uznawani za osoby prowadzące pozarolniczą działalność i podlegają z tego tytułu obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i zdrowotnemu, dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowe-

mu. Zgodnie z umową spółki, każdy wspólnik jest uprawniony i obowiązany do prowadzenia spraw spółki i jej reprezentacji, a z tego tytułu przysługuje mu wynagrodzenie miesięczne.

Stanowisko wnioskodawcy:

Wnioskodawca uważa, że wynagrodzenie wypłacane wspólnikom spółki jawnej z tytułu prowadzenia spraw spółki i jej reprezentacji na podstawie umowy spółki nie skutkuje zaistnieniem obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Rozstrzygnięcie ZUS:

Z takim stanowiskiem zgodził się ZUS, stwierdzając, że: „(...) Zgodnie z art. 46 ust. 1 w zw. z art. 3 pkt 4 oraz art. 4 pkt 2 ww. ustawy (o sus – przyp. red.) obowiązek opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne za każdy miesiąc kalendarzowy, według zasad wynikających z przepisów ustawy, spoczywa na płatniku składek i dotyczy osób, które podlegają tym ubezpieczeniom z uwagi na posiadanie odpowiedniego tytułu do tych ubezpieczeń.

Katalog tych osób, ustawodawca określił w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z przepisu tego wynika, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. pracownikami, osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Ponadto, stosownie do art. 11 i 12 tejże ustawy ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu mogą podlegać wyłącznie niektóre z osób wskazanych w art. 6 ustawy. W rezultacie dla rozstrzygnięcia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne istotne jest, czy dana osoba posiada jeden z tytułów do ubezpieczenia określonych wskazanym przepisem. Jednocześnie, wyliczenie tytułów do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zawarte w powyższym artykule ma charakter katalogu wyczerpującego, zamkniętego i nie podlega wykładni rozszerzającej.

Stosownie do art. 1 ustawy z 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (...), ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych. Spółkami handlowymi są: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna.

Zgodnie z art. 25¹ ww. ustawy spółka jawna powstaje z chwilą wpisu do rejestru. Umowa spółki powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności (art. 23 ustawy). Każdy wspólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki (art. 39 § 1 ustawy). Natomiast zgodnie z art. 46 w związku z art. 37 § 1 tej ustawy za prowadzenie spraw spółki wspólnik nie otrzymuje wynagrodzenia, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

(...) Wobec powyższego prawo wspólników spółki jawnej do wynagrodzenia, a w konsekwencji również jego wypłata nie będzie wynikała z zajmowanego stanowiska w spółce (tj. zatrudnienia przez spółkę), lecz z postanowień umowy spółki, na podstawie których wspólnikom, za prowadzenie spraw spółki i jej reprezentację, będzie przysługiwało wynagrodzenie miesięczne w wysokości i na zasadach określonych tą umową. Brak jest zatem tytułu prawnego rodzącego obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, zamknięty i wyczerpujący katalog których prawodawca zawarł w powyżej przywołanym art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a tym samym obowiązek odprowadzania składek na te ubezpieczenia.

W świetle powyższego, Zakład stanowisko zawarte we wniosku (...) w sprawie braku obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia, które zostanie wy-

płatone wspólnikom spółki z tytułu prowadzenia spraw spółki i jej reprezentacji, na podstawie postanowień zawartych bezpośrednio w umowie spółki jawnej – **uznać za prawidłowe.** (...)”.

3. Warunki umożliwiające zwolnienie przedsiębiorcy z obowiązku ubezpieczeń społecznych – tzw. ulga na start

Możliwość skorzystania z tzw. ulgi na start i niepodlegania ubezpieczeniom społecznym przez przedsiębiorcę rozpoczynającego działalność gospodarczą, który przy jej prowadzeniu współpracuje z byłym pracodawcą będącym podmiotem zagranicznym (por. interpretacja indywidualna ZUS z 29 czerwca 2021 r., znak WPI/200000/43/451/2021).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił do ZUS przedsiębiorca rozpoczynający prowadzenie pozarolniczej działalności. We wniosku wskazał, że przed podjęciem działalności przebywał i pracował w innym państwie członkowskim oraz że przez okres zatrudnienia właściwe dla niego było ustawodawstwo inne niż polskie. Zaznaczył również, że przy prowadzeniu działalności współpracuje z poprzednim zagranicznym pracodawcą. Ponadto oświadczył, że w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej, nie prowadził innej niż opisana we wniosku pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy o sus.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy, wolno mu skorzystać z tzw. „ulgi na start”, gdyż nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia prowadzenia działalności, a jego obecna współpraca z byłym pracodawcą nie stanowi przeszkody, bowiem był pracodawcą jest podmiotem zagranicznym, natomiast termin „były pracodawca” odnosi się do pracodawcy polskiego, u którego pracownik podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. W wydanej interpretacji czytamy, że: „*Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 4 tej ustawy (o sus – przyp. red.), osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszone na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Natomiast, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie, na swój wniosek.*

(...) *Natomiast zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców – przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiąz-*

kowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej.

Z powyższego wynika, że osoba rozpoczynająca wykonywanie działalności gospodarczej po raz pierwszy lub po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia zawieszenia lub zakończenia poprzedniej działalności i nie wykonująca w ramach tej działalności na rzecz byłego pracodawcy czynności wykonywanych uprzednio (w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym) w ramach stosunku pracy, przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia tej działalności nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (...).

Odnosząc się do pojęcia »byłego pracodawcy« zaznaczyć należy, iż definicja pracodawcy została zawarta w art. 3 ustawy z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (...), zgodnie z którym – pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniając one pracowników. (...) podjęcie pracy najemnej na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej nie pozbawia osoby zainteresowanej prawa do możliwości skorzystania, na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców – z tzw. »ulgi na start«, jeżeli dla pracownika przez okres zatrudnienia właściwe było ustawodawstwo inne niż polskie, ponieważ takiej pracy nie uznaje się za pracę wykonywaną na terenie Polski. Oznacza to, iż pojęcie »byłego pracodawcy« nie odnosi się do podmiotu (firmy), na rzecz którego była świadczona praca w innym państwie członkowskim.

Wobec powyższego, Zakład uznał za prawidłowe stanowisko Przedsiębiorcy: w sprawie niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. (...).

4. Ubezpieczenie pracownika wykonującego pracę w Polsce i na terytorium Republiki Białorusi

Umowa o pracę zawarta przez polskiego obywatela z polskim pracodawcą, który wypłaca mu wynagrodzenie za świadczoną pracę, pomimo iż jest wykonywana na terytorium państwa trzeciego, rodzi obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne do polskiego systemu zabezpieczenia społecznego (por. interpretacja indywidualna ZUS z 6 sierpnia 2021 r., znak DI/100000/43/477/2021).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił do ZUS przedsiębiorca, który zatrudnia pracownika – obywatela Polski na umowę o pracę na czas określony. W umowie jako miejsce wykonywania pracy wskazana jest Białoruś. Ponadto po zakończeniu tej umowy zamierza zawrzeć z tym pracownikiem kolejną umowę o pracę na czas określony, także z miejscem jej wykonywania na terytorium Białorusi. Umowa zostanie zawarta na prawie lokalnym, czyli na prawie Republiki Białoruskiej. Zgodnie z tą umową, adresem zamieszkania pracownika będzie Polska, ale na czas wykonywania pracy tymczasowym miejscem zamieszkania będzie Republika Białorusi. Pracownik posiada obywatelstwo polskie i opłaca wszystkie składki ubezpieczeniowe w Polsce i na Białorusi oraz posiada certyfikat rezydencji podatkowej Białorusi potwierdzający, że jest płatnikiem podatków w tym kraju. Wnioskodawca dodał, że pracownik będzie świadczył pracę na terenie Białorusi, natomiast w Polsce będzie świadczył pracę wyłącznie w ramach podróży służbowych, nie więcej niż przez 5% czasu pracy. Z tytułu umowy pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie, wypłacane w euro.

Stanowisko wnioskodawcy:

W opinii wnioskodawcy będzie on zobowiązany do naliczania i odprowadzania od wynagrodzenia pracownika składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne do ZUS w Polsce. Ponadto, pomimo zatrudnienia pracownika przez przedsiębiorcę posiadającego siedzibę na terenie Polski, składki na ubezpieczenia społeczne powinny być naliczane i odprowadzane również do białoruskiego zakładu ubezpieczeń, zgodnie z ustawodawstwem białoruskim.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko wyrażone we wniosku za prawidłowe, przy czym jak zaznaczył w wydanej interpretacji indywidualnej: „(...) *Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dokonuje ustaleń właściwego ustawodawstwa, któremu podlegać będzie osoba zatrudniona przez polską spółkę do wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę na terytorium Białorusi, a jedynie wypowiada się w kwestii obowiązku opłacania za taką osobę składek na ubezpieczenia społeczne do polskiego systemu zabezpieczenia społecznego.*

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreśla również, iż niniejsza decyzja nie wyklucza tzw. podwójnego ubezpieczenia społecznego, kiedy dojść może do sytuacji, gdy składki na ubezpieczenia społeczne musiałyby być opłacane również w kraju, w którym praca jest wykonywana (zgodnie z tamtejszymi przepisami).

(...) Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. W myśl przepisów art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 tej ustawy także ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe dla tych osób jest obowiązkowe. Dyspozycja treści art. 13 pkt 1 ustawy stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy, od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Przywołane przepisy stanowią o powszechnym charakterze podlegania ubezpieczeniom społecznym w odniesieniu do pracowników zatrudnionych przez polskie firmy a świadczących swą pracę na terenie Polski. Obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej umowy o pracę powstanie w przypadku osób, które na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami (bez względu na obywatelstwo, którym legitymują się takie osoby, lub jego brakiem).

Oznacza to, że obowiązkiem ubezpieczeń społecznych w Polsce objęci są wszyscy obywatele polscy posiadający tytuł do ubezpieczeń na obszarze Polski, ale również obywatele polscy zatrudnieni przez polskie podmioty za granicą. Obowiązek ubezpieczeń może być wyłączony na mocy umowy międzynarodowej, której Polska jest stroną. Polska nie ma zawartej z Białorusią umowy o zabezpieczeniu społecznym. Oznacza to, że pracownik pozostanie w polskim systemie ubezpieczeń, jeżeli podczas pracy na terenie państwa trzeciego nadal będzie trwał stosunek pracy z polskim pracodawcą.

(...) Fakt, iż umowa o pracę wykonywana będzie na terenie innego państwa np. na terenie Republiki Białorusi, z którą Rzeczpospolita Polska nie jest związana żadną umową o zabezpieczeniu społecznym, nie niweluje statusu pracownika na terenie Polski. Istotnym jest fakt, że umowa o pracę będzie zawarta przez polskiego obywatela z polskim pracodawcą, który wypłaca mu wynagrodzenie za świadczoną pracę. W związku z czym z tytułu zawartej umowy o pracę na warunkach przedstawionych we wniosku zaistnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne do polskiego systemu zabezpieczenia społecznego. (...)”

5. Zbieg tytułów do ubezpieczeń z pozarolniczej działalności i umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy

Nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej osoba będąca równocześnie zatrudniona na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy także w miesiącach, gdy z tej umowy nie otrzymuje wynagrodzenia (por. interpretacja indywidualna ZUS z 30 kwietnia 2021 r., znak WPI/200000/43/373/2021).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił przedsiębiorca, który jest równocześnie pracownikiem zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy w innym podmiocie. Wynagrodzenie określone w umowie o pracę jest ustalone w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Przedsiębiorca poinformował, że jego pracodawca wypłaca wynagrodzenia nieterminowo, a od jakiegoś czasu nie wypłaca ich w ogóle oraz że posiada zaległości w składkach ZUS. Wnioskodawca prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą i z tego tytułu został zgłoszony do ZUS tylko do ubezpieczenia zdrowotnego. W ramach działalności nie wystawia faktur dla swojego pracodawcy.

Stanowisko wnioskodawcy:

Wnioskodawca stoi na stanowisku, że nie jest zobowiązany jako osoba prowadząca działalność gospodarczą do opłacania obowiązkowych składek ZUS także w tych miesiącach, w których nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę. Uważa, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym przez cały czas trwania umowy o pracę. Przedsiębiorca zaznaczył, że nie ma wpływu na sytuację opisaną we wniosku, a jego pracodawca zobowiązany jest do wypłaty wynagrodzenia i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Rozstrzygnięcie ZUS:

Ze stanowiskiem wnioskodawcy zgodził się ZUS. Jak wyjaśnił: „(...) Katalog osób podlegających obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym określony został w art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Dla rozstrzygnięcia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym konieczne jest ustalenie czy dana osoba posiada jeden z tytułów ubezpieczenia określonych tym przepisem. Powołany przepis zalicza do ubezpieczonych pracowników oraz osoby prowadzące pozarolniczą działalność. W myśl art. 9 ust. 1 i 1a wyżej powołanej ustawy osoby będące pracownikami spełniającymi jednocześnie warunki do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów (inny niż umowa o pracę), których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, w przeliczeniu na okres miesiąca, jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym także z innych tytułów.

W przypadku osiągnięcia z umowy o pracę wynagrodzenia w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę, istnieje możliwość objęcia dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony. Powyższe oznacza, że umowa o pracę stanowi obowiązkowy tytuł do ubezpieczeń społecznych, natomiast dla osób równocześnie prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, obowiązkowy tytuł do podlegania ubezpieczeniom ustalany jest w zależności od wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu stosunku pracy. Jedno-

cześnie dla osoby zatrudnionej w pełnym wymiarze czasu pracy, tak długo jak trwa stosunek pracy, dodatkowe (poza pracownicze) tytuły do ubezpieczeń mają charakter dobrowolny.

*(...) w przypadku gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do ob-
jęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, w stanie faktycznym przedstawionym przez
Przedsiębiorcę we wniosku jest to: umowa o pracę i prowadzenie pozarolniczej działalności
gospodarczej, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów
odrębnie. (...)*

*Uwzględniając przedstawiony we wniosku opis stanu faktycznego, własne stanowisko
Przedsiębiorcy oraz obowiązujące przepisy prawa Zakład:*

*(...) uznaje za prawidłowe stanowisko w sprawie niepodlegania ubezpieczeniom społecz-
nym z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w sytuacji równoczesnego zatrudnienia
na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (...)"*

6. Podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu w razie prowadzenia działalności niepodlegającej wpisowi do CEIDG

Obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne w pojedynczej wyso-
kości w razie jednoczesnego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej
oraz przedszkola publicznego (por. interpretacja indywidualna ZUS z 6 maja 2019 r.,
znak WPI/200000/43/401/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Z wnioskiem o wydanie interpretacji wystąpiła osoba, która prowadzi działalność hostelo-
wą i z tego tytułu opłaca wyłącznie składkę zdrowotną, gdyż jest także zatrudniona w ramach
umowy o pracę w innym podmiocie za wynagrodzeniem określonym na poziomie wyższym
niż minimalne wynagrodzenie. Wnioskodawca zamierza jako osoba fizyczna otworzyć przed-
szkole publiczne (w momencie składania wniosku cały proces był w fazie organizacji, uzy-
skiwania pozwoleń i niezbędnych wpisów). Przedszkole publiczne jest placówką dydaktycz-
no-wychowawczo-opiekuńczą, która działa na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r.
o systemie oświaty, wpisaną do ewidencji prowadzonej przez gminę, na terenie której się
znajduje. Co do zasady prowadzenie przedszkola publicznego nie jest działalnością gospo-
darczą i nie wymaga rejestracji w CEIDG.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy, w związku z tym, iż art. 82 ust. 5 ustawy zdrowotnej nie wymienia
działalności prowadzonej w oparciu o ustawę o systemie oświaty, powinien opłacać wyłącz-
nie jedną składkę zdrowotną (tylko z tytułu działalności hostelowej), natomiast prowadzenie
przedszkola nie będzie obligowało do zapłaty składki zdrowotnej w podwójnej jej wysokości.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko przedstawione we wniosku za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) Obo-
wiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia
2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (...)”.

Stosownie do art. 82 ust. 1 i ust. 2 powyższej ustawy składki na ubezpieczenie zdrowotne należy opłacić od wszystkich przychodów uzyskiwanych z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego. Jednocześnie jednak, zgodnie z art. 82 ust. 3 tej ustawy, jeżeli ubezpieczony prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą uzyskuje przychody z więcej niż jednego z rodzajów działalności określonych w ust. 5 ustawy, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana odrębnie od każdego rodzaju działalności. Rodzajami działalności są: działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki cywilnej, działalność gospodarcza prowadzona w formie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki jawnej, działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki partnerskiej, wykonywanie działalności twórczej lub artystycznej, jako twórca lub artysta, wykonywanie wolnego zawodu w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, wykonywanie wolnego zawodu, z którego przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz inna niż powyżej określona pozarolnicza działalność gospodarcza prowadzona na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. (...)

Pojęcie działalności gospodarczej, regulowane jest przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. (Prawo przedsiębiorców – przyp. red.), w myśl której działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Powyższe oznacza, że prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu oraz innej formy wychowania przedszkolnego nie jest działalnością gospodarczą. W konsekwencji, osoby fizyczne prowadzące działalność w formie szkoły, placówki lub zespołu szkół lub placówki niepublicznej nie podlegają wpisowi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Obowiązek taki powstaje jedynie w sytuacji, gdy działalność oświatowa nie obejmuje prowadzenia szkoły, placówki, zespołu lub innej formy wychowania przedszkolnego, wówczas – zgodnie z art. 170 ust. 2 Prawo oświatowe – może być podejmowana na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców.

Stosownie do art. 82 ust. 3 powołanej powyżej ustawy, jeżeli ubezpieczony prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą uzyskuje przychody z więcej niż jednego z rodzajów działalności określonych w ust. 5, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest odrębnie od każdego rodzaju działalności. Wśród rodzajów pozarolniczej, działalności nie została wymieniona działalność prowadzona na podstawie przepisów ustawy – Prawo oświatowe w formie publiczne, lub niepubliczne, szkoły, placówki lub ich zespołu.

Jednakże, dla powstania obowiązku opłacania przedmiotowej składki na ubezpieczenie zdrowotne ma znaczenie forma prowadzonej działalności. W sytuacji, gdy osoba fizyczna prowadzi działalność w formie publicznego przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego i prowadzi jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, wówczas istnieje obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne jedynie z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Brak jest natomiast obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne od prowadzonego równolegle publicznego przedszkola.

(...) Mając na uwadze powyższe Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za prawidłowe stanowisko Przedsiębiorcy przedstawione we wniosku w przedmiocie ustalenia obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w pojedynczej wysokości w sytuacji równoczesnego prowadzenia przedszkola publicznego. (...)."

7. Obowiązek ubezpieczeń w ZUS w przypadku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie pobierania świadczenia rodzicielskiego

Osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie pobierająca świadczenie rodzicielskie jest zobowiązana opłacać składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności (por. interpretacja indywidualna ZUS z 7 stycznia 2019 r., znak WPI/200000/43/1392/2018).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, która urodziła dziecko. Jak zaznaczyła we wniosku, prowadzenie działalności nie koliduje z wychowywaniem i opieką nad dzieckiem. W związku z niepodleganiem ubezpieczeniu chorobowemu po urodzeniu dziecka nie przysługuje jej zasiłek macierzyński, zatem wystąpiła z wnioskiem do GOPS o przyznanie świadczenia rodzicielskiego. Wniosek rozpatrzono pozytywnie i została wydana decyzja o przyznaniu świadczenia.

Stanowisko wnioskodawcy:

Wnioskodawczyni uważa, że w okresie pobierania świadczenia rodzicielskiego przyznanego przez GOPS z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej brak jest obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS nie zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. Jak czytamy w interpretacji: „(...) Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 4 powołanej ustawy (o sus – przyp. red.), podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców.

Natomiast stosownie do art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby, o których mowa m.in. w art. 6 ust. 1 pkt 5, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów.

Z powyższego przepisu wynika wprost, że wskazane zasady ustalania obowiązku ubezpieczeń mają zastosowanie wyłącznie do osób pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

Świadczenie rodzicielskie jest natomiast okresowym świadczeniem pieniężnym przysługującym z tytułu urodzenia dziecka, osobie nie posiadającej uprawnienia do zasiłku macierzyńskiego ze względu na brak opłacania składki na ubezpieczenie chorobowe, wypłacanym na podstawie przepisów ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (...). Wprawdzie konstrukcja i zasady przyznawania świadczenia rodzicielskiego odwzorowują podstawowe zasady obowiązujące przy urlopach i zasiłkach macierzyńskich, jednakże

świadczenia te dla celów ubezpieczenia emerytalnego i rentowych nie mogą być traktowane jako równoważne.

Ponadto z przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie wynika, żeby osoby pobierające świadczenie rodzicielskie były objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, w przeciwieństwie do osób pobierających zasiłek macierzyński.

W konsekwencji, na mocy powyżej wskazanego przepisu, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym tylko w przypadku gdy spełniają jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo tymi ubezpieczeniami z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

Wobec faktu, iż podleganie ubezpieczeniom społecznym rodzi obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie pobierająca świadczenie rodzicielskie, jest zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

(...) w myśl przepisów ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (...) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą są zobowiązane do opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu tej działalności, chyba że zaistnieją przesłanki zwalniające je z opłacenia tej składki wyszczególnione w art. 82 i art. 83 wskazanej ustawy. Jedną z takich przesłanek została wskazana w art. 82 ust. 9a ustawy, zgodnie z którym składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której zasiłek macierzyński nie przekracza miesięcznie kwoty świadczenia rodzicielskiego, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c lub art. 66 ust. 1 pkt 1a (tj. osób prowadzących działalność pozarolniczą bądź też osób niepodlegających ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie 6 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia tej działalności lub osób z nimi współpracujących). Z powyższego przepisu nie wynika jednakże zwolnienie z obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej dla osoby pobierającej świadczenie rodzicielskie przyznane na mocy przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W świetle powyższego, stanowisko Wnioskodawcy w kwestii braku obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie pobierania świadczenia rodzicielskiego uznać należy za nieprawidłowe. (...).

Uwaga! Patrz uwaga str. 4.

8. Pełnienie funkcji prokurenta na podstawie powołania uchwałą zarządu spółki a składki ZUS

Brak obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu pełnienia funkcji prokurenta na podstawie powołania uchwałą zarządu spółki (por. interpretacje indywidualne ZUS z 22 października 2020 r., znak WPI/200000/43/765/2020 i z 30 października 2020 r., znak WPI/200000/43/788/2020).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła spółka z o.o., która zatrudnia pracowników i jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne.

W spółce działa zarząd reprezentujący i prowadzący jej sprawy na podstawie powołania uchwałą zgromadzenia wspólników. Zarząd zamierza udzielić prokury dwóm osobom, zgodnie z art. 208 § 6 K.s.h. oraz art. 109¹ i 109² K.c., tj.:

- wspólnikowi spółki z o.o., przy czym ten przyszły prokurent nie będzie pracownikiem spółki ani stroną umowy zlecenia lub innej umowy cywilnoprawnej ze spółką, ani nie będzie pełnił żadnej funkcji w organach spółki,
- osobie, która w momencie składania wniosku jest zatrudniona w spółce na podstawie umowy o pracę; osoba ta w czasie pełnienia funkcji prokurenta nadal będzie podlegać obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu umowy o pracę zawartej ze spółką.

Zakres obowiązków prokurentów nie będzie wynikał ze stosunku pracy, umowy zlecenia ani innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia. Prokurentom z tytułu pełnienia tej funkcji zarząd spółki zamierza na podstawie uchwały zarządu przyznać wynagrodzenie.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy, pełnienie funkcji prokurenta, wyłącznie na podstawie uchwały o powołaniu, bez nawiązywania w związku z nim odrębnego stosunku prawnego nie rodzi obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym zarówno w przypadku, gdy przyszły prokurent nie będzie pracownikiem spółki ani nie będzie pełnił żadnej funkcji w organach spółki, jak również w przypadku, gdy przyszły prokurent jest pracownikiem spółki.

Rozstrzygnięcie ZUS w przypadku pełnienia funkcji prokurenta przez wspólnika spółki:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy dotyczącym braku obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu pełnienia funkcji prokurenta na podstawie powołania uchwałą zarządu spółki przez osobę będącą wspólnikiem spółki z o.o. Jak wyjaśnił: „(...) *wyliczenie tytułów do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zawarte w (...) artykule (art. 6 ust. 1 ustawy o sus – przyp. red.) ma charakter katalogu zamkniętego i nie podlega wykładni rozszerzającej.*

Z treści ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (...) wynika, że prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. W konsekwencji prokura, jako szczególna forma pełnomocnictwa, wynika z oświadczenia woli mocodawcy – Przedsiębiorcy, natomiast nie musi wynikać z umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej. Stosownie do treści art. 208 § 6 ustawy z 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (...) prokurent w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością jest powoływany przez zarząd.

Należy zauważyć, że wskazany powyżej art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie zalicza do ubezpieczonych osoby ustanowionej jako prokurent spółki, a jednocześnie nie zawierającej z tą spółką żadnej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej. W konsekwencji, samo pełnienie funkcji prokurenta spółki na podstawie uchwały Zarządu, jak również osiąganie z tego tytułu, ustalonego w drodze uchwały, wynagrodzenia, nie skutkuje jeszcze powstaniem obowiązku ubezpieczeń społecznych, jeżeli nie jest ono związane z powstaniem określonego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych wskazanego w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w wyniku np. zawarcia umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

(...) W świetle powyższego, jeżeli funkcja prokurenta pełniona jest wyłącznie na podstawie stosunku organizacyjnego (powołania), to fakt jej wykonywania i uzyskiwane z tego tytułu wynagrodzenie wynikające z uchwały Zarządu nie rodzi obowiązku ubezpieczeń społecznych.

(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych **uznał za prawidłowe** stanowisko przedstawione we wniosku (...) w sprawie braku obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu pełnienia funkcji prokurenta na podstawie powołania uchwałą Zarządu Spółki. (...)"

Rozstrzygnięcie ZUS w przypadku pełnienia funkcji prokurenta przez osobę będącą pracownikiem spółki:

ZUS także podzielił stanowisko wnioskodawcy w zakresie braku obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w przypadku pełnienia funkcji prokurenta na podstawie powołania uchwałą zarządu spółki przez osobę będącą pracownikiem spółki z o.o. Jak czytamy w interpretacji: „(...) Należy zauważyć, że wskazany powyżej art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie zalicza do ubezpieczonych osoby ustanowionej jako prokurent spółki, a jednocześnie nie zawierającej z tą spółką żadnej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej. (...)

Powyższe oznacza, że pełnienie funkcji prokurenta wyłącznie na podstawie powołania uchwałą Zarządu Spółki przez osobę zatrudnioną równocześnie na podstawie umowy o pracę, z której nie wynikają czynności związane z prokurą, nie będzie rodziło po stronie Przedsiębiorcy obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w związku z wypłatą wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji prokurenta.

Mając powyższe na uwadze, Zakład Ubezpieczeń Społecznych **uznał za prawidłowe** stanowisko przedstawione we wniosku (...)"

9. Czy prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i świadczenie w ramach tej działalności usługi zarządzania przedsiębiorstwem rodzi obowiązek ubezpieczeń w ZUS?

9.1. Obowiązek ubezpieczeń społecznych

Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej, w ramach której przedsiębiorca wykonuje usługi zarządzania przedsiębiorstwem, w sytuacji gdy przychody uzyskiwane z tego tytułu kwalifikowane są jako pochodzące z działalności wykonywanej osobiście (por. interpretacja indywidualna ZUS z 28 lipca 2020 r., znak DI/100000/43/537/2020).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do CEIDG, która w ramach tej działalności świadczy usługi zarządzania przedsiębiorstwem (na podstawie zawartego kontraktu menedżerskiego) i nie uzyskuje innych przychodów w ramach prowadzonej działalności. Przychody uzyskiwane na podstawie kontraktu kwalifikowane są jako przychody z działalności wykonywanej osobiście, o których mowa w art. 13 ustawy o pdof.

W ramach kontraktu menedżerskiego wnioskodawca uzyskuje co miesiąc wynagrodzenie w kwocie wyższej od obowiązującej najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, o której mowa w art. 18 ust. 8 ustawy o sus, tj. nie mniej niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 ustawy o sus.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy, jeśli w ramach zarejestrowanej działalności gospodarczej przedsiębiorca na podstawie kontraktu menedżerskiego świadczy usługę zarządzania innym przedsiębiorstwem i nie uzyskuje innych przychodów w ramach prowadzonej działalności, nie dochodzi do zbiegu tytułów do ubezpieczeń, o jakich mowa w art. 9 ust. 2 i 2a ustawy o sus. Ponadto mając na uwadze, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z kontraktu nie jest niższa od najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 18 ust. 8 ustawy o sus, to nie ma obowiązku podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu działalności gospodarczej.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) Zakład związany jest oświadczeniem przedsiębiorcy wskazującym na to, iż przychody uzyskiwane z tytułu kontraktu menedżerskiego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej kwalifikowane są jako pochodzące z działalności wykonywanej osobiście zgodnie z brzmieniem art. 13 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. (...)”

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązково ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

W tym miejscu należy wskazać, iż co do zasady umowa o zarządzanie spółką (kontrakt menedżerski) jest w istocie umową nienazwaną o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia. Osoba zarządzająca z tytułu wykonywania kontraktu menedżerskiego stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 3 w związku z art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – w okresie od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia wykonywania zarządu do dnia jej rozwiązania lub wygaśnięcia, podlega obowiązково ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu. Ubezpieczenie chorobowe jest dla tej osoby dobrowolne, o czym stanowi art. 11 ust. 2 wskazanej ustawy.

W sytuacji gdy osoba świadcząca usługi zarządzania w ramach działalności gospodarczej uzyskuje przychody z działalności wykonywanej osobiście to umowa kontraktu menedżerskiego jest tytułem do ubezpieczeń społecznych, a nie jest umową wykonywaną w ramach działalności gospodarczej. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku, gdy jedynym przedmiotem działalności jest świadczenie usług tego typu na rzecz innego podmiotu, przy czym prowadzący działalność nie uzyskuje jakichkolwiek innych przychodów poza tymi wynikającymi z zawartej umowy o zarządzanie (kontraktu menedżerskiego).

(...) Reasumując dla menedżera, który ma wpis do CEIDG w zakresie zarządzania i jednocześnie ma zawartą umowę kontraktu menedżerskiego na zarządzanie i jeżeli przychód uzyskiwany z tej umowy – dla potrzeb opłacania podatku dochodowego od osób fizycznych – jest przychodem z działalności wykonywanej osobiście to umowa kontraktu menedżerskiego jest traktowana jako tytuł do ubezpieczeń społecznych, a nie jako umowa wykonywana w ramach działalności gospodarczej. Osoba ta podlega wówczas ubezpieczeniom jako zleceniobiorca (wykonywanie kontraktu menedżerskiego o charakterze umowy o świadczenie usług). Obowiązkowe są dla niej ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie wypadkowe. Ubezpieczenie chorobowe jest dla niej dobrowolne. (...)”.

9.2. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego

Obowiązek podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu świadczenia usług zarządzania przedsiębiorstwem na podstawie umowy o świadczenie usług zawartej w ramach pozarolniczej działalności (por. interpretacja indywidualna NFZ z 2 września 2020 r., znak 07/02/I/2020).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Analogiczny jak we wniosku o interpretację indywidualną złożonym do ZUS (patrz pkt 9.1.).

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy, jeśli osoba w ramach zarejestrowanej działalności gospodarczej świadczy usługę zarządzania i nie uzyskuje innych przychodów w ramach tej działalności, to nie dochodzi do wskazanego w art. 82 ust. 1 ustawy zdrowotnej zbiegu tytułów do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c i e tej ustawy. Dlatego też uważa, iż nie podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania działalności gospodarczej jako przedsiębiorca. Jedynym tytułem, z którego należy opłacać składkę na ubezpieczenie zdrowotne jest kontrakt menedżerski, przedmiotem którego jest świadczenie usług zarządzania.

Rozstrzygnięcie NFZ:

NFZ uznał stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c) ustawy (zdrowotnej – przyp. red.) (...) – obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (...) lub przepisów o ubezpieczeniach społecznych lub ubezpieczeniu społecznym rolników. Z kolei zgodnie z art. 5 pkt 21 ustawy – użyte w tej ustawie określenie osoby prowadzącej działalność pozarolniczą – oznacza osobę, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W myśl natomiast art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem art. 8 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. (...)”

Obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają także osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami wykonującymi pracę na podsta-

wie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia (art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy).

Dlatego obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają jedynie te osoby prowadzące pozarolniczą działalność, które z tego tytułu spełniają warunki do objęcia ubezpieczeniem społecznym (obowiązkowym lub dobrowolnym). Tym samym jeżeli dana osoba nie spełnia warunków do objęcia ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej – to nie podlega również z niego ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Podobnie wygląda sytuacja z osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia. Obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają bowiem jedynie te osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia, które z tego tytułu spełniają warunki do objęcia ubezpieczeniem społecznym (obowiązkowym lub dobrowolnym). Tym samym jeżeli dana osoba nie spełnia warunków do objęcia ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia – to nie podlega również z niego ubezpieczeniu zdrowotnemu.

A zatem podleganie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w przypadku obydwu ww. tytułów ma charakter wtórny wobec podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tychże tytułów. (...)

W ocenie (...) NFZ, w świetle stanowiska prezentowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz powołanych powyżej przepisów, należy stwierdzić, że stanowisko Wnioskodawcy przedstawione w zakresie podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu kontraktu menedżerskiego – jest prawidłowe. (...)

Tym samym w przypadku menedżera, który ma wpis do CEIDG w zakresie zarządzania oraz jednocześnie ma zawartą umowę kontraktu menedżerskiego na zarządzanie (i jeżeli przychód uzyskiwany z tytułu umowy jest jedynym przychodem tej osoby i dla potrzeb opłacania podatku dochodowego od osób fizycznych – jest przychodem z działalności wykonywanej osobiście) to umowa kontraktu menedżerskiego jest traktowana jako tytuł ubezpieczenia zdrowotnego (...). Powyższa umowa nie jest natomiast traktowana jako umowa wykonywana w ramach działalności gospodarczej. W konsekwencji osoba ta podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu jako zleceniobiorca (wykonywanie kontraktu menedżerskiego o charakterze umowy o świadczenie usług) a nie jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność (...).

10. Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w razie wykonywania samodzielnej umowy o dzieło

Brak obowiązku opłacania przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia społeczne od umowy o dzieło zawartej z osobą fizyczną (por. interpretacja indywidualna ZUS z 14 kwietnia 2020 r., znak WPI/200000/43/189/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił przedsiębiorca, który zamierza zawierać umowy o dzieło z osobami, które miałyby malować wzorniki kolorystyczne. Osoba wykonująca dzieło zobowiązana byłaby do wykonania oznaczonego dzieła, czyli pomalowania wzornika kolorystycznego, a przedsiębiorca do zapłaty za wykonanie tego dzieła po uprzednim uznaniu go za prawidłowo wykonanego. Wzornik kolorystyczny jest pomocny podczas wybierania koloru lakieru albo wzoru na paznokcie. To bardzo czytelna, wygodna

oraz estetyczna paleta do malowania lakierami, hybrydami, żelami. W związku z prowadzoną działalnością wnioskodawca zapewnia, że wzorników kolorystycznych jest bardzo dużo, różnią się one względem kolekcji jakie są wprowadzane, są niepowtarzalne, każdy wykonywany byłby osobiście. Przedsiębiorca jako strona zamawiająca będzie zobowiązany do udostępnienia wykonawcy wszystkich narzędzi niezbędnych do wykonania dzieła (pilniczków, lamp, baz i topów, pyłków itp.). Wynagrodzenie będzie ustalane jako iloczyn wykonanych dzieł i stawki netto za sztukę. W uzasadnionych przypadkach przedsiębiorca będzie mógł przyjąć dzieło z zastrzeżeniami i wówczas wypłacić określony procent wynagrodzenia przewidzianego w umowie lub też nie przyjąć dzieła i nie wypłacić za nie wynagrodzenia. Wykonanie prac byłoby potwierdzone protokołem odbioru dzieła podpisanym przez wykonawcę i przyjętym przez przedsiębiorcę. W protokole odbioru dzieła będą się znajdowały informacje na temat przedmiotu dzieła, stron uczestniczących oraz tego, czy dzieło zostało odebrane z zastrzeżeniami czy bez. W treści umowy o dzieło znajdzie się zapis wskazujący na termin, do którego należy dzieło ukończyć oraz informacja, że wynagrodzenie zostanie wypłacone po odebraniu dzieła oraz po przedłożeniu rachunku przez wykonawcę. W przypadku niewywiązania się wykonawcy w określonym terminie przedsiębiorca będzie mógł odstąpić od umowy, a ponadto będzie ona mogła zostać zerwana w przypadku wadliwego lub sprzecznego z umową wykonania dzieła.

Stanowisko wnioskodawcy:

W opinii wnioskodawcy dzieło jest rozumiane jako wytwór indywidualny i charakterystyczny, którego efektem jest konkretny rezultat w postaci wytworu, tu wzornika kolorystycznego. Wypłacone wynagrodzenie za wykonanie wzorników kolorystycznych uzależnione jest od uzyskanego efektu, a nie od godzin poświęconych na wykonanie dzieła. Wzorniki są niepowtarzalne i wykonywane do kolejnych kolekcji. Stąd też wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło nie powinno podlegać ubezpieczeniom społecznym.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. Jak wyjaśnił: „(...) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. pracownikami, osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, z zastrzeżeniem ustępu 4 tegoż artykułu (art. 6 ustawy o sus – przyp. red.). Wśród tytułów wymienionych w art. 6 ww. ustawy brak jest umowy o dzieło.

Powyższe świadczy, że osoba, która wykonuje pracę wyłącznie na podstawie umowy o dzieło nie podlega ubezpieczeniom społecznym. Samoistna umowa o dzieło nie jest bowiem tytułem do ubezpieczeń.

Należy zwrócić uwagę, że jedną z podstawowych zasad obowiązujących w prawie zobowiązań wyrażoną w art. 353 Kodeksu cywilnego jest zasada swobody umów. Zgodnie z nią strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Umowa o dzieło ma zatem za przedmiot zobowiązanie się przyjmującego zamówienie do wykonania dla zamawiającego, za zapłatą wynagrodzenia, określonego w umowie dzieła, tj. osiągnięcia uzgodnionego przez strony rezultatu.

W konsekwencji (...) **uznać należy za prawidłowe** stanowisko Przedsiębiorcy w przedmiocie braku obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od zawartej umowy o dzieło. (...).”

11. Czy pobieranie przez pracownika stypendium finansowanego przez podmiot kierujący na staż stanowi tytuł do ubezpieczeń społecznych?

Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez stażystę, który jest jednocześnie pracownikiem i otrzymuje stypendium finansowane przez podmiot kierujący na staż (por. interpretacja indywidualna ZUS z 13 lutego 2020 r., znak DI/100000/43/1026/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła do ZUS spółka, który złożyła wniosek do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wsparcie finansowe ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego stanowiące bezzwrotną pomoc przeznaczoną na pokrycie części wydatków kwalifikowanych realizowanego projektu. Spółka po podpisaniu ww. umowy uzyska jako grantobiorca od Ministerstwa, na wyodrębnione konto bankowe, środki przeznaczone na realizację kosztów kwalifikowanych projektu, w tym na stypendium dla pracownika odbywającego staż.

W ramach projektu pracownik wnioskodawcy zostanie skierowany na staż do jednej z wiodących firm austriackich. Celem stażu będzie rozwinięcie umiejętności zarządczych stażysty w zakresie analizy i oceny ryzyka projektów badawczo-rozwojowych. Pracownikowi oprócz wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia będzie wypłacane także stypendium, które ma na celu wyrównanie poziomu standardów życia w kraju odbywania stażu. Koszt stypendium w całości pokrywany będzie ze środków pomocowych pozyskanych w ramach projektów finansowanych z udziałem środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Natomiast wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę (wypłacane ze środków obrotowych pracodawcy) stanowi koszt pracodawcy. Spółka będzie jednocześnie płatnikiem składek z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz wystąpi w roli wypłacającego stypendium. Zgodnie z informacją uzyskaną z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, środki przeznaczone na wypłatę stypendium wolne są od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 137 ustawy o pdof, jako środki finansowe otrzymane przez uczestnika projektu jako pomoc udzielona w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Ponadto jak wskazano we wniosku, otrzymane przez pracownika spółki środki finansowe nie będą kwalifikowane jako przychód ze stosunku pracy. W uzupełnieniu wniosku spółka wskazała, że zgodnie z art. 4 pkt 2 lit. za ustawy o sus, jest innym niż powiatowe urzędy pracy podmiotem wypłacającym stypendium w okresie stażu w ramach projektów lub programów finansowanych z udziałem środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w stosunku do osób pobierających stypendium w okresie stażu. Natomiast mając na uwadze treść art. 4 pkt 2 lit. za ustawy o sus, gdzie wyliczenie podmiotów kierujących jest wyczerpujące (jest to katalog zamknięty), spółki nie można uznać za podmiot kierujący pracownika na zagraniczny staż.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy stażysta, który jest jednocześnie pracownikiem i otrzymuje stypendium finansowane przez podmiot kierujący na staż, będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tylko z tytułu stosunku pracy. Drugi tytuł ubezpieczenia (pobieranie stypendium) będzie mógł stanowić podstawę do oskładkowania tylko dobrowolnie. Natomiast w kwestii objęcia przedmiotowego stypendium obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, to jednocześnie pobieranie wynagrodzenia ze stosunku pracy, jak i stypendium, będzie rodziło obowiązek poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne zarówno z tytułu umowy o pracę, jak i z tytułu wypłacanego stypendium.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko wyrażone przez przedsiębiorcę we wniosku o wydanie interpretacji za prawidłowe. Jak czytamy w uzasadnieniu: „(...) Pełną wiedzę o stanie faktycznym organ czerpie wyłącznie z wniosku uprawnionego podmiotu nie posiadając kompetencji do jego weryfikowania w oparciu o posiadane informacje czy gromadzony materiał dowodowy.

(...) obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne spoczywa na płatniku składek i dotyczy osób, które podlegają tym ubezpieczeniom z uwagi na posiadanie odpowiedniego tytułu do tych ubezpieczeń.

Katalog takich osób określa art. 6 ust. 1 pkt 1 i 9a ustawy (...) o systemie ubezpieczeń społecznych. Z przepisu tego wynika m.in., iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami (z wyjątkiem prokuratorów), osoby fizyczne pobierające stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące, obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym od dnia nabycia prawa do stypendium do dnia utraty prawa do niego. Osoby o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ustawy). Nie podlegają natomiast ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ustawy) ani obowiązkowo ani na zasadzie dobrowolności.

Należy przy tym mieć na uwadze, iż opisany wyżej schemat podlegania ubezpieczeniom społecznym znajduje zastosowanie w przypadku, gdy osoby pobierające stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące, nie posiadają innych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 9 ust. 6a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Wnioskodawca wskazał, iż jest podmiotem o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. za a) ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a osoba o której traktuje wniosek jest jednocześnie pracownikiem i otrzymuje stypendium finansowane przez podmiot kierujący na staż. W związku z powyższym będzie podlegała ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tylko z tytułu stosunku pracy, zaś odbywanie stażu nie stanowi w takiej sytuacji obowiązkowego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Równocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia, iż nie wydaje interpretacji indywidualnych w zakresie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego (a w konsekwencji obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne), gdyż ustawodawca nie przyznał mu kompetencji w tym zakresie (...).

12. Stypendium za wyniki w nauce nie stanowi tytułu do ubezpieczeń w ZUS

Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez pełnoletnich i niepełnoletnich uczniów szkół średnich w sytuacji wypłaty tym osobom stypendiów za wyniki w nauce i w konsekwencji brak obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od tych stypendiów (por. interpretacja indywidualna ZUS z 10 stycznia 2020 r., znak DI/100000/43/2/2020).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła spółka, która zamierza wprowadzić program stypendialny dla uczniów szkół średnich, kształcących w zawodach związanych z podstawowym przedmiotem działalności spółki. Celem programu stypendialnego będzie zapewnienie spółce wykwalifikowanej kadry. Stypendium przyznawane będzie wedle jednoznacznych, mierzalnych kryteriów, opisanych w regulaminie, uczniom wybranych przez spółkę szkół średnich. Przedmiotowe stypendia będą finansowane ze środków własnych wnioskodawcy. Pomiędzy uczniem stypendystą a spółką nie zostanie zawarta żadna umowa o pracę (w tym w celu przygotowania zawodowego), umowa zlecenia, umowa o dzieło ani jakkolwiek inna umowa. Spółka planuje zawarcie umowy z wybraną szkołą, w ramach której szkoła będzie zobowiązana przekazywać jej listę uczniów uprawnionych do otrzymania stypendium.

Stanowisko wnioskodawcy:

W ocenie wnioskodawcy zarówno stypendia wypłacane dla uczniów niepełnoletnich, jak i dla uczniów pełnoletnich nie będą podlegały ubezpieczeniom, a zatem spółka nie będzie miała obowiązku naliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne z tego tytułu.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne spoczywa na płatniku składek i dotyczy osób, które podlegają tym ubezpieczeniom z uwagi na posiadanie odpowiedniego tytułu do tych ubezpieczeń.

Katalog takich osób określa art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z przepisu tego wynika m.in., iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne pobierające stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące, obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, od dnia nabycia prawa do stypendium do dnia utraty prawa do niego (art. 6 ust. 1 pkt 9a tej ustawy). Osoby te podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ustawy). Nie podlegają natomiast ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ustawy) ani obowiązkowo ani na zasadzie dobrowolności.

Należy przy tym mieć na uwadze, iż opisany wyżej schemat podlegania ubezpieczeniom społecznym znajduje zastosowanie w przypadku, gdy osoby pobierające stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez: inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące, nie posiadają innych

tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Podkreślenia wymaga, iż przepis art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych został dodany ustawą o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w celu zrównania sytuacji prawnej osób uczestniczących w szkoleniach finansowanych z Funduszu Pracy i ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, kierowanych na szkolenia, staże i przygotowanie zawodowe dorosłych finansowane przez inny podmiot niż powiatowy urząd pracy i winien być odczytywany w zestawieniu z normą art. 6 ust. 1 pkt 9, przewidującą podleganie ubezpieczeniom emerytalno-rentowym przez osobą bezrobotną pobierającą zasiłek.

Zgodnie natomiast z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym jest osoba pełnoletnia, niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym w danym zawodzie i nieucząca się w szkole.

Z przywołanych wyżej regulacji wynika, iż obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) podlegają osoby fizyczne pobierające stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące, które są osobami pełnoletnimi.

Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z art. 6 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uczniowie szkół ponadpodstawowych lub studenci do ukończenia 26 lat, którzy pobierają stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, pod warunkiem że stypendium pobierane jest w związku z realizacją takiego szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, których obowiązek odbycia wynika z programu nauczania.

(...) Wobec powyższego brak jest przesłanek do objęcia ubezpieczeniami społecznymi uczniów szkół średnich, o których mowa we wniosku pobierających stypendia za wyniki w nauce, gdyż taki tytuł nie został wymieniony w komentowanym przepisie art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji brak jest obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu ww. stypendiów. (...).

13. Umowa zlecenia ze studentem w wieku do ukończenia 26 lat bez składek ZUS

Brak obowiązku podlegania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy zlecenia zawartej z osobą posiadającą statut studenta do ukończenia 26 lat (por. interpretacja indywidualna ZUS z 9 grudnia 2019 r., znak DI/100000/43/1104/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Z wnioskiem o wydanie interpretacji wystąpił do ZUS przedsiębiorca, który zawarł umowę zlecenia z osobą fizyczną będącą studentem, który nie ukończył 26 lat, nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej i nie jest podatnikiem podatku od towarów i usług. Zleceniobiorca wykonuje zlecenie poza siedzibą przedsiębiorcy, z wykorzystaniem własnego

sprzętu, w ustalonych przez niego godzinach i wymiarze. Jest zobowiązany do wykonania zleconej pracy osobiście, z należytą starannością. Z tytułu wykonania umowy zlecenia będzie uzyskiwał miesięczne wynagrodzenie. Przyjmujący zlecenie musi prowadzić ewidencję godzin realizacji zlecenia i przedkładać ją przedsiębiorcy nie później niż w ostatnim dniu roboczym miesiąca kalendarzowego. W przypadku podróży, które odbędą się na polecenie przedsiębiorcy, zleceniobiorcy będą zwracane koszty obejmujące: diety, koszty przejazdów, dojazdów, noclegów, zgodnie z przepisami określającymi wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy, w opisanym stanie faktycznym zleceniobiorca nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem przedstawionym przez wnioskodawcę. Jak wyjaśnił: „(...) W myśl art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 4 powołanej ustawy (o sus – przyp. red.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osobami z nimi współpracującymi, o ile nie są uczniami szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 roku życia.

Jednocześnie, podkreślić należy, że przepisy art. 11 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który odnosi się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego zleceniobiorców oraz art. 12 ww. ustawy, który odnosi się do obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego osób, które podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym nie mają zastosowania do zleceniobiorców będących uczniami szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 roku życia.

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych uzależnia brak obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej umowy zlecenia, od wieku oraz posiadania przez Zleceniobiorcę statusu studenta.

Osoba, która posiada status studenta do ukończenia 26 lat nie podlega ubezpieczeniom społecznym ani obowiązkowo, ani dobrowolnie. Tym samym nie istnieje również obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia.

Przy ustalaniu obowiązku ubezpieczeń społecznych studenta, który wykonuje pracę na podstawie umowy zlecenia nie ma znaczenia jego obywatelstwo, ani kraj odbywania przez niego studiów.

Mając na uwadze powyższe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za prawidłowe stanowisko Wnioskodawcy przedstawione we wniosku (...) w sprawie braku podlegania i opłacania składek na te ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia zawartej z osobą posiadającą status studenta do ukończenia 26 lat.

Równocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia, iż nie wydaje interpretacji indywidualnych w zakresie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego (a w konsekwencji obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne), gdyż ustawodawca nie przyznał mu kompetencji w tym zakresie (...).

14. Umowa o praktykę absolwencką nie rodzi obowiązku ubezpieczeń społecznych

Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu wypadkowemu, przez praktykantów z tytułu zawartej umowy o praktyki absolwenckie oraz brak obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tego tytułu (por. interpretacja indywidualna ZUS z 6 sierpnia 2019 r., znak DI/100000/43/663/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji wystąpił przedsiębiorca, który zamierza zatrudnić pracownika na podstawie umowy o praktyki absolwenckie. Umowa ta zostanie zawarta na mocy art. 5 ustawy o praktykach absolwenckich. Wnioskodawca powziął wątpliwość, czy taka osoba podlega obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu, a w konsekwencji, czy wnioskodawca będzie miał obowiązek odprowadzania od pracownika składek na przedmiotowe ubezpieczenie.

Stanowisko wnioskodawcy:

W opinii wnioskodawcy osoba zatrudniona na umowę o praktyki absolwenckie nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, a w konsekwencji pracodawca nie ma obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie wypadkowe.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał za prawidłowe stanowisko wyrażone przez przedsiębiorcę we wniosku. Jak wyjaśnił: „(...) Należy wskazać, iż obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym podlega osoba, która posiada określony tytuł do ubezpieczeń wskazany przez ustawodawcę. (...) Dyspozycja treści art. 6 ust. 1 ww. ustawy, zawiera katalog podmiotów objętych obowiązkiem ubezpieczeń emerytalnego i rentowych. Wyliczenie zawarte we wskazanym przepisie jest wyczerpujące i ma charakter zamknięty.

Wobec powyższego należy wskazać, iż osoba odbywająca praktykę na podstawie umowy o praktyki absolwenckie w rozumieniu ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (...) nie podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym. Taki bowiem tytuł nie został wymieniony w treści dyspozycji wyżej cytowanego art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz powiązanych art. 11 i 12 tej ustawy. Tym samym również od wynagrodzenia wypłaconego osobie z tytułu umowy o praktyki absolwenckie nie będzie obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne (w tym na ubezpieczenie wypadkowe). (...)”.

15. Ubezpieczenia współmałżonka z umowy zlecenia czy współpracy z przedsiębiorcą?

Osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia, nawet jeżeli wypełnia kryteria określone dla osób współpracujących, podlega ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca (por. interpretacja indywidualna ZUS z 13 lutego 2019 r., znak WPI/200000/43/85/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił do ZUS przedsiębiorca, który prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą. Zatrudnia jednego pracownika na pełny etat i podpisał

umowę zlecenia z żoną w zakresie prowadzenia przez nią księgowości firmy. Wnioskodawca wskazał, iż prowadzi z żoną wspólne gospodarstwo domowe i nie mają rozdzielności majątkowej. Z tytułu zawartej umowy żona będzie otrzymywała raz w miesiącu wynagrodzenie. Żona przedsiębiorcy posiada wykształcenie wyższe księgowe oraz ma ukończone odpowiednie kursy księgowe. Nie uczestniczy w pozostałych pracach wykonywanych przez firmę męża. Wykonywane przez nią obowiązki nie mają istotnego ciężaru gatunkowego, nie dotyczą działań bezpośrednio przynoszących przychód. Sama wybiera godziny oraz miejsce pracy. Nie pozostaje pod kierownictwem męża, służbowo nie podlega mężowi. Na powierzone obowiązki miesięcznie poświęca około 15-20 godzin.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy żona podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartej umowy zlecenia, a nie jako osoba współpracująca.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. Jak wyjaśnił: „(...) Zgodnie art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 11 ust. 2 oraz art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązково ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osoby z nimi współpracujące, natomiast ubezpieczeniu chorobowemu zleceniobiorcy podlegają dobrowolnie na swój wniosek.

Z kolei w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 tejże ustawy – obowiązково ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami współpracującymi z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą, natomiast ubezpieczeniu chorobowemu osoby współpracujące podlegają dobrowolnie na swój wniosek.

Stosownie do brzmienia art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności.

Jednocześnie zgodnie z art. 8 ust. 2 powołanej ustawy – jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.

Należy jednakże w tym miejscu zauważyć, że umowa zlecenia jest umową regulowaną przez przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 Kodeks cywilny (...), odmienną w swej charakterystyce prawnej od umowy o pracę, a w konsekwencji nie może być w powyższej sytuacji traktowana analogicznie.

Mając na uwadze wskazane powyżej przepisy, osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia, nawet jeżeli wypełnia kryteria określone dla osób współpracujących, podlega ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca, bowiem wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia stanowi odrębny, od współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, tytuł do ubezpieczeń społecznych, a jednocześnie w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do zleceniobiorców brak jest przepisu odpowiadającego treści zawartej w art. 8 ust. 2 tej ustawy regulacji dotyczącej pracowników.

Z przedstawionego we wniosku opisu stanu faktycznego wynika, że Wnioskodawca zawarł z żoną umowę zlecenia na świadczenie usług księgowych – zatem osoba taka dla celów ubezpieczeń społecznych nie będzie traktowana jako osoba współpracująca, ale jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia. W konsekwencji, zleceniobiorca (tu: żona Wnioskodawcy), od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy (art. 13 pkt 2) ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu (...) oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu (...). Odnosząc się do kwestii dotyczącej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób wykonujących pracę na podstawie m.in. umowy zlecenia to, w myśl art. 18 ust. 1, 3 oraz art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy (...) o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla zleceniobiorcy stanowi uzyskany przychód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (...), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Przychodami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych są w myśl jej art. 4 pkt 9: przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanego bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Zgodnie natomiast z art. 46 ust. 1 ustawy (...) o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. (...).

16. Czy ubezpieczeniom społecznym podlega pracownik podmiotu zagranicznego oddelegowany do pracy na terenie Polski?

Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez pracownika podmiotu zagranicznego oddelegowanego przez ten podmiot do pracy na terenie Polski (por. interpretacja indywidualna ZUS z 31 lipca 2018 r., znak DI/100000/43/834/2018).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji wystąpił do ZUS przedsiębiorca, na rzecz którego na zasadzie oddelegowania pracę będzie wykonywał pracownik zatrudniony w podmiocie zagranicznym. Planowany okres oddelegowania to kilka miesięcy. Przez cały ten okres pracownik ten będzie wykonywał pracę w Polsce jedynie w oparciu o bezpośredni stosunek pracy łączący go z podmiotem zagranicznym (nie będzie zawarta jakakolwiek umowa pomiędzy przedsiębiorcą a tym pracownikiem). Zagraniczna umowa o pracę będzie jedynym tytułem, na podstawie którego pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenia z tytułu wykonywanych przez niego obowiązków. Pracownik posiada obywatelstwo polskie i w okresie poprzedzającym oddelegowanie, przez dłuższy czas nie wykonywał pracy na terytorium Polski.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy w związku z tym, że oddelegowany pracownik nie będzie pozostawał w stosunku pracy na terytorium Polski, to nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu w Polsce, a ponadto ani po stronie przedsiębiorcy, ani podmiotu zagranicznego nie powstanie obowiązek płatnika składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. Jak wyjaśnił: „(...) wskazać należy, iż przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przewidują obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają pracownicy. W myśl przepisów art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 tej ustawy także ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe dla tych osób jest obowiązkowe.

Przywołane przepisy stanowią o powszechnym charakterze podlegania ubezpieczeniom społecznym w odniesieniu do pracowników zatrudnionych przez polskie firmy, a świadczących swą pracę na terenie Polski. Obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej umowy o pracę powstanie w przypadku osób, które na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami (bez względu na obywatelstwo, którym legitymują się takie osoby, lub jego brakiem).

Istotnym więc dla objęcia ubezpieczeniami społecznymi zgodnie z art. 6 ust. 1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest fakt zawarcia stosunku pracy z polskim podmiotem lub innej umowy rodzącej obowiązek ubezpieczeń społecznych oraz wykonywanie pracy w ramach takiej umowy na obszarze Polski.

Natomiast pracownik podmiotu zagranicznego oddelegowany przez ten podmiot do pracy na teren Polski, którego nie łączy stosunek pracy z polskim podmiotem nie będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym w myśl art. 6 ust. 1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Osoba taka nie jest pracownikiem, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ww. ustawy.

Ponadto, jednoznaczny sposób ujęcia przez ustawodawcę zakresu przedmiotowego wniosków o wydanie interpretacji indywidualnej, uniemożliwia Zakładowi ustalenie czy podmiot będzie posiadał status płatnika składek. Ustalenie tego statusu nie jest możliwe w drodze wydania interpretacji indywidualnej. Rozstrzygnięcie takiej kwestii nie wymaga zastosowania przepisów, z których wynika bezpośrednio obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia.

Zwrócić tutaj należy również uwagę na fakt, iż z treści art. 34 ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców wynika, iż interpretacja indywidualna może być wydana przez Zakład w sprawach, o których mowa powyżej, przy czym niezbędną przesłanką, która musi zostać spełniona przez wnioskodawcę jest konieczność indywidualnego charakteru sprawy. Innymi słowy interpretacja może dotyczyć wyłącznie indywidualnej sprawy wnioskodawcy będącego przedsiębiorcą. Powyższe oznacza, iż brak jest podstaw do ustalenia, czy po stronie podmiotu zagranicznego wystąpi obowiązek pełnienia funkcji płatnika składek na ubezpieczenia społeczne. Takie ustalenie nie dotyczy indywidualnej sprawy wnioskodawcy.

Jednocześnie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) zawiadamia (...) iż nie jest właściwy rzeczowo do ustalania obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu (...).”

17. Wynagrodzenie wypłacane menedżerowi na podstawie umowy o doradztwo powołanemu równolegle do zarządu spółki bez składek ZUS

Brak obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia wypłacanego menedżerowi na podstawie umowy o doradztwo powołanemu równolegle do zarządu spółki (por. interpretacja indywidualna ZUS z 13 lipca 2020 r., znak DI/100000/43/533/2020).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji wystąpiła do ZUS spółka akcyjna, której organami są: walne zgromadzenie, zarząd i rada nadzorcza. Zgodnie ze statutem spółki, rada nadzorcza jest uprawniona do powoływania członków zarządu i ustalania zasad ich wynagradzania. W skład zarządu wchodzi trzech członków. Rada nadzorcza spółki odwołała jednego z członków zarządu i w jego miejsce powołała w drodze uchwały menedżera, powierzając mu funkcję wiceprezesa zarządu za wynagrodzeniem. Spółka nie zawarła z menedżerem jakiejkolwiek umowy regulującej kwestię praw i obowiązków stron z tytułu pełnienia przez menedżera funkcji wiceprezesa zarządu spółki (kwestie te reguluje wyłącznie prawo powszechnie obowiązujące (w szczególności K.s.h.) oraz wydane na jego podstawie akty korporacyjne (w szczególności statut spółki)).

Spółka zamierza zawrzeć z menedżerem umowę o świadczenie usług doradczych, w ramach której będzie on świadczył na jej rzecz usługi doradcze w zakresie sprzedaży i marketingu produktów spółki w Polsce i za granicą oraz w zakresie rozwoju projektów innowacyjnych spółki. Do tej umowy odpowiednie zastosowanie będą znajdowały przepisy o umowie zlecenia. Obowiązki menedżera wynikające z umowy o doradztwo nie będą w żadnym zakresie tożsame ani pokrywające się z jego obowiązkami jako członka zarządu spółki. Umowa o doradztwo zostanie zawarta w ramach prowadzonej przez menedżera jednoosobowej działalności gospodarczej (wpisanej do CEIDG). Będzie przewidywała, że menedżer wykonując obowiązki wynikające z umowy o doradztwo będzie działał samodzielnie i na własny rachunek, w szczególności samodzielnie dokonywał wszelkich rozliczeń publicznoprawnych związanych z wynagrodzeniem otrzymywanym na podstawie tej umowy, w tym uiszczał zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych od tych przychodów oraz rozliczał składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Stanowisko wnioskodawcy:

W opinii wnioskodawcy spółka nie będzie zobowiązana do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy o doradztwo zawartej z menedżerem w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Wynagrodzenie wypłacane na podstawie tej umowy będzie stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, jednak obowiązek ich opłacania będzie obciążał menedżera.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. Jak wyjaśnił: „(...) *Stanowisko wyrażone przez wnioskodawcę (...) w części dotyczącej zobowiązania spółki do opłacania składek*

na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia wypłacanego menadżerowi na podstawie umowy o doradztwo powołanemu równolegle do zarządu spółki uznać należy za prawidłowe.

(...) Zakład związany jest oświadczeniem przedsiębiorcy wskazującym na to, iż przychody uzyskiwane przez członka zarządu z tytułu umowy o świadczenie usług wykonywanej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej kwalifikowane będą jako pochodzące z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, (tj. źródło uzyskania przychodu określone w art. 14 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych...), a nie zaś jako przychód z tytułu działalności wykonywanej osobiście (art. 13 tej ustawy).

(...) Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych z wyjątkiem ust. 6a.

W sytuacji gdy osoba prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, a następnie w ramach tej działalności zawiera umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, której przedmiot jest taki sam jak przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej, wówczas podlega ubezpieczeniom społecznym tylko z działalności gospodarczej. Dodatkowym warunkiem takiego rozwiązania jest jednak kwalifikacja otrzymywanego wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej jako przychodu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zatem w sytuacji gdy członek zarządu uzyskiwał będzie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przychody z tytułu umowy o świadczenie usług które kwalifikowane będą jako pochodzące z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (źródło uzyskania przychodu określone art. 14 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych) i przedmiot umowy cywilno-prawnej będzie taki sam jak przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej, to na zleceniodawcy nie będzie ciążył obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne za taką osobę od wynagrodzenia wypłacanego w związku ze świadczeniem na jego rzecz usług przez członka zarządu prowadzącego indywidualną działalność gospodarczą.

Równocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych informuje, iż nie wydaje interpretacji indywidualnych w zakresie podlegania i obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne, gdyż ustawodawca nie przyznał mu kompetencji w tym zakresie (...).

18. Składka na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku rozszerzenia prowadzonej działalności pozarolniczej

Obowiązek odprowadzania dwóch składek na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku rozszerzenia prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej o działalność w zakresie wynajmu lokali (por. interpretacja indywidualna ZUS z 2 lutego 2021 r., znak WPI/200000/43/28/2021).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił do ZUS przedsiębiorca prowadzący biuro rachunkowe, który zamierza poszerzyć działalność o wynajem lokali. Obecnie opłaca tylko składkę zdrowotną z tytułu pozarolniczej działalności, gdyż jest także zatrudniony na podstawie umowy o pracę za wynagrodzeniem określonym w wysokości wyższej niż minimalne wynagrodzenie.

Stanowisko wnioskodawcy:

Wnioskodawca uważa, że w przypadku rozszerzenia działalności o wynajem lokali będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym z dwóch tytułów, tj. z tytułu prowadzenia działalności usług księgowych oraz z tytułu najmu lokali.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy. Jak wyjaśnił: „(...) Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z 27 sierpnia 2004 r. (...) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub przepisów o ubezpieczeniach społecznych lub ubezpieczeniu społecznym rolników. W myśl art. 84 ust. 1 powołanej ustawy – składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu. Składka na ubezpieczenie zdrowotne jest miesięczna i niepodzielna oraz wynosi 9% jej podstawy.

Stosownie do art. 82 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jeżeli ubezpieczony prowadzący działalność pozarolniczą uzyskuje przychody z więcej niż jednego z rodzajów działalności określonych w ust. 5, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana odrębnie od każdego rodzaju działalności, z zastrzeżeniem ust. 4.

Rodzajami działalności są:

- 1) działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki cywilnej,
- 2) działalność gospodarcza prowadzona w formie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- 3) działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki jawnej,
- 4) działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki komandytowej,
- 5) działalność gospodarcza prowadzona w formie spółki partnerskiej,
- 6) wykonywanie działalności twórczej lub artystycznej jako twórca lub artysta,
- 7) wykonywanie wolnego zawodu w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- 8) wykonywanie wolnego zawodu, z którego przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- 9) inna niż określona w pkt 1-8 pozarolnicza działalność gospodarcza prowadzona na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

(...) Przedsiębiorca swoją pozarolniczą działalność gospodarczą – usługi księgowe prowadzi na podstawie wpisu do CEIDG i z tego tytułu powstał obowiązek odprowadzania składki na ubezpieczenie zdrowotne. Rozszerzając już prowadzoną działalność, w zakresie

przedmiotowym różnym od działalności już prowadzonej, tj. wynajem lokali, powstanie również obowiązek odprowadzania składki na ubezpieczenie zdrowotne. W konsekwencji powstanie obowiązek odprowadzania dwóch składek na ubezpieczenie zdrowotne – z dwóch źródeł.

(...) Uwzględniając przedstawione we wniosku (...) zdarzenie przyszłe, własne stanowisko oraz obowiązujące przepisy prawa należy uznać za prawidłowe stanowisko Wnioskodawcy w przedmiocie obowiązku odprowadzania dwóch składek na ubezpieczenie zdrowotne w związku z rozszerzeniem prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej o działalność w zakresie wynajmu lokali. (...)”.

19. Ubezpieczenia społeczne, gdy umowę o dzieło zawarła z własnym pracodawcą wykonuje pracownik na wychowawczym

Osoba wykonująca umowę o dzieło zawarła z własnym pracodawcą w okresie korzystania z urlopu wychowawczego nie podlega ubezpieczeniom społecznym (por. interpretacja indywidualna ZUS z 12 lutego 2016 r., znak WPI/200000/43/160/2016).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej wystąpił do ZUS przedsiębiorca, który zamierza zatrudnić swoją pracownicę na podstawie umowy o dzieło. Pracownica w tym czasie będzie przebywała na urlopie wychowawczym.

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy w tym przypadku pracownica nie będzie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o dzieło. Pomimo iż łączy ją z pracodawcą umowa o pracę, to w okresie urlopu wychowawczego następuje zawieszenie praw i obowiązków wynikających ze stosunku pracy. Stąd też pracownik nie ma, w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o sus, statusu pracownika własnego, a sam urlop wychowawczy zgodnie z art. 9 ust. 6 ustawy o sus jest odrębnym od stosunku pracy tytułem do ubezpieczeń.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko przedstawione we wniosku za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1) powołanej ustawy (o sus – przyp. red.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Pracownicy w myśl art. 11 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo podlegają również ubezpieczeniu chorobowemu. Natomiast na podstawie art. 12 ust. 1 tej ustawy również obowiązkowo podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu.

Jednocześnie w myśl art. 8 ust. 2a wskazanej powyżej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy,

lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub innym podmiotem, na jego rzecz.

Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 19 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami przebywającymi na urlopach wychowawczych lub pobierającymi zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Z kolei w myśl art. 9 ust. 6 tejże ustawy, osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8, art. 6a ust. 1 i art. 6b ust. 1, a także osoby przebywające na urlopach wychowawczych podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym albo odpowiednio ubezpieczeniu emerytalnemu, jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych.

(...) Należy w tym miejscu podkreślić, iż regulacja wskazana w przepisie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – powyżej powołanym, nie ma zastosowania m.in. do pracowników przebywających na urlopach wychowawczych. Oznacza to, iż jeżeli pracodawca zawrze z pracownicą przebywającą na urlopie wychowawczym umowę agencyjną, umowę zlecenia lub inną umowę o świadczenie usług do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia (lub wykonuje ona taką umowę na rzecz własnego pracodawcy) to podlega ubezpieczeniom na zasadach ogólnych. Odnosząc się z kolei do umowy o dzieło to w świetle obowiązujących przepisów prawnych samodzielna umowa o dzieło nie stanowi tytułu do ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji umowa o dzieło wykonywana w okresie przebywania na urlopie wychowawczym nie stanowi tytułu do ubezpieczeń społecznych, których zamknięty i wyczerpujący katalog zawarty jest w wyżej powołanym art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i o którym stanowi ustawodawca w art. 9 ust. 6 tejże ustawy. Tym samym pracownica przebywająca na urlopie wychowawczym mimo zawartej z własnym pracodawcą umowy o dzieło wykonywanej w okresie korzystania z urlopu wychowawczego nadal podlega ubezpieczeniom wyłącznie z tytułu przebywania na tym urlopie.

Mając na uwadze przedstawione we wniosku (...) zdarzenie przyszłe oraz wskazane powyżej przepisy prawa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) **stanowisko Wnioskodawcy** w sprawie nie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym osoby, która będzie wykonywała umowę o dzieło zawartą z własnym pracodawcą w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – **za prawidłowe**. (...)."

20. Czy zatrudnienie na umowę o pracę w Norwegii przy jednoczesnym prowadzeniu działalności w Polsce rodzi obowiązek ubezpieczeń w ZUS?

20.1. Obowiązek ubezpieczeń społecznych

Brak obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej w Polsce w sytuacji ustalenia dla wnioskodawczyni ustawodawstwa norweskiego w zakresie ubezpieczeń społecznych (por. interpretacja indywidualna ZUS z 15 lipca 2019 r., WPI/200000/43/621/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

O wydanie interpretacji indywidualnej wystąpiła osoba, która jest zatrudniona u norweskiego pracodawcy i zgodnie z decyzją ZUS podlega ustawodawstwu norweskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Ponadto prowadzi też jednoosobową działalność gospodarczą w Polsce (w marginalnym wymiarze godzin).

Stanowisko wnioskodawcy:

W opinii wnioskodawcy, od momentu zawarcia umowy o pracę z norweskim pracodawcą i przyjęcia do norweskiego systemu ubezpieczeń społecznych wszystkie składki są odprowadzane wyłącznie w Norwegii przez pracodawcę. W związku z tym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce nie powstaje obowiązek odprowadzenia składek do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych.

Rozstrzygnięcie ZUS:

ZUS uznał stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) *Podkreślenia wymaga fakt, iż (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dokonuje rozstrzygnięcia kwestii ustalenia obowiązującego wnioskodawcę ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, dlatego też w sprawach, w których wnioskodawca podejmuje aktywność zawodową na terenie dwóch Państw Członkowskich UE elementem niezbędnym dla rozstrzygnięcia obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne Wnioskodawcy jest wskazanie przez Wnioskodawcę w opisie stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego jakiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega lub będzie podlegał.*

Tym samym Oddział podkreśla, że w trybie interpretacji nie dokonuje oceny prawnej czy prawidłowości wskazanego przez wnioskodawcę ustawodawstwa – w tym przypadku ustawodawstwa norweskiego. Wydając niniejszą decyzję Oddział oparł się jedynie na informacji (...) iż Wnioskodawczyni (...) podlega ustawodawstwu norweskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych na mocy decyzji ZUS (...) i chce uzyskania stanowiska organu w kwestii stosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

(...) W świetle art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy (o sus – przyp. red.) obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność.

Kwestie związane z ustaleniem i stosowaniem właściwego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego w stosunku do osób migrujących od maja 2010 r. reguluje zasadniczo w stosunku do Państw Członkowskich Unii Europejskiej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (...) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia nr 883/2004 (...).

Osoby, do których zastosowanie mają powołane powyżej rozporządzenia, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Zasada podlegania ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego oznacza, że w danym momencie można być ubezpieczonym tylko w jednym Państwie Członkowskim.

W opisie stanu faktycznego Wnioskodawczyni wniosku (...) wskazała, iż zgodnie z decyzją ZUS (...) podlega ustawodawstwu norweskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych i (...) jest zatrudniona u norweskiego pracodawcy i jednocześnie prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą w Polsce w marginalnym wymiarze godzin.

W świetle powyższego (...) nie będzie podlegała polskim przepisom w zakresie zabezpieczenia społecznego tj. ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, zatem nie będzie miała obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (...).

W konsekwencji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) stwierdza, że stanowisko wyrażone przez Wnioskodawczynię we wniosku o wydanie interpretacji (...) w sprawie braku obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej prowadzonej w Polsce w sytuacji, gdy właściwym ustawodawstwem jest ustawodawstwo norweskie – uznać należy za prawidłowe. (...).

20.2. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego

Brak obowiązku podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej w Polsce w przypadku podjęcia zatrudnienia na umowę o pracę w Norwegii i ustalenia ustawodawstwa norweskiego w zakresie ubezpieczeń społecznych (por. interpretacja indywidualna NFZ z 5 grudnia 2019 r., znak 05/05/I/2019).

Stan faktyczny opisany we wniosku:

Analogiczny jak we wniosku o interpretację indywidualną złożonym do ZUS (patrz pkt 20.1.).

Stanowisko wnioskodawcy:

Zdaniem wnioskodawcy od momentu zawarcia umowy o pracę z norweskim pracodawcą i przyjęcia do norweskiego systemu ubezpieczeń społecznych wszystkie składki są odprowadzane wyłącznie w Norwegii, a w Polsce z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności nie powstaje obowiązek odprowadzania składek do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego.

Rozstrzygnięcie NFZ:

NFZ uznał stanowisko wnioskodawcy za prawidłowe. Jak wyjaśnił: „(...) Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c) ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (...) lub przepisów o ubezpieczeniach społecznych lub ubezpieczeniu społecznym rolników.

Z kolei zgodnie z art. 5 pkt 21 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – użyte w tej ustawie określenie osoby prowadzącej działalność pozarolniczą – oznacza osobę, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W myśl natomiast art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się:

1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a (...);

W konsekwencji obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają jedynie te osoby prowadzące pozarolniczą działalność (...), które z tego tytułu spełniają warunki do objęcia w Polsce ubezpieczeniem społecznym. Tym samym jeżeli dana osoba nie spełnia warunków do objęcia w Polsce ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności – to nie podlega również z niego ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Wobec powyższego podleganie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w przypadku osoby prowadzącej indywidualnie działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców ma charakter wtórny wobec podlegania przez taką osobę ubezpieczeniu społecznemu z tych tytułów.

W przypadku osoby mogącej być potencjalnie objętą ubezpieczeniem społecznym (zdrowotnym) w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, konieczne jest – przy ustalaniu ustawodawstwa właściwego dla objęcia tej osoby ubezpieczeniem społecznym (zdrowotnym) – sięgnięcie do zapisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Warto podkreślić, iż zapisy tego rozporządzenia mają pierwszeństwo przed przepisami wewnętrznymi danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

(...) Zgodnie z treścią art. 13 ust. 3 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określonego zgodnie z przepisami ust. 1.

W przedmiotowej sprawie należy zatem zauważyć, że Wnioskodawca w oparciu o w/w zapis rozporządzenia podlega ubezpieczeniu społecznemu (i zdrowotnemu) w Norwegii tj. w państwie, w którym podlega ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu z tytułu stosunku pracy (pracy najemnej). Tym samym z tytułu prowadzenia na terenie Polski indywidualnej pozarolniczej działalności gospodarczej – Wnioskodawca nie podlega i nie będzie podlegał ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu na terenie Polski. Dotyczy to oczywiście tylko tego okresu, w którym Wnioskodawca będzie objęty ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym na terenie Norwegii z tytułu stosunku pracy tj. okresu, w którym nie nastąpią zmiany związane z prowadzoną przez Wnioskodawcę aktywnością zawodową mające wpływ na ustalenie właściwego ustawodawstwa. (...)”.

UBEZPIECZENIA I PRAWO PRACY. DODATEK

Redakcja:

Redaktor Naczelna: Małgorzata Kozłowska
Dodatek opracowała: Katarzyna Brudnicka
adres: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Owocowa 8
e-mail: ubezpieczenia@gofin.pl

Wydawca:

Wydawnictwo Podatkowe GOFIN sp. z o.o.
adres: 66-400 Gorzów Wlkp., ul. Owocowa 8
tel.: 95 720 85 40, faks 95 720 85 60

NAKŁAD 16 950

Publikacje zamieszczone w czasopiśmie nie stanowią opinii prawnych, urzędowej interpretacji przepisów ani innego oficjalnego stanowiska organów państwowych.

Wszelkie prawa zastrzeżone: kopiowanie, przedruk i rozpowszechnianie zabronione.